

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 04
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Trond Elda

Saksbehandlar Kristine Sørli

Vår ref. 2021/6775-3 432.2

Dykkar ref.

Dato 11.07.2021

Finndalen LVO - dispensasjon - 2021 - tilleggsgjord og inngjerding av beiteareal til seter på Vangen, Øygardsætre fnr.75 - Trond Elda

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har i møte 02.07.21 gjort slik samrøystes vedtak:

«Med heimel i verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde, § 3, pkt. g) og h), får Trond Elda dispensasjon til å rydde vegetasjon og gjerde inn nytt beiteareal på 18 daa, saman med eksisterande beiteareal, fnr.71, på Vangen.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Arealet skal ryddast gradvis for vier, småbjørk og einer, og kan beitekultiverast. Bruk av kunstgjødsel skal unngåast, slik at ein får etablering av naturengartane som preger naturbeitemarka i seterområdet.
- Arealet på ca. 18 daa skal gjerdast inn saman eksisterande inngjerda beiteareal, f.nr. 71 og 74.
- Gjerdet skal vera av same tradisjonelle gjerdetype som på eksisterande seterkrve. Tradisjonelle gjerdetypar som stakitt, eller nettinggjerde med treplank øvst på gjerdet kan brukast.
- I samsvar med skjøtselsplan for Finndalen landskapsvernområde, skal gamle gjerdestolpar brukast opp att ved inngjerding. Gamle gjerdestolpar med forekomst av verdifulle lavarter som furusotbeger og vanleg sotbeger skal bevarast i seterområdet. Alternativt skal det brukast nye ubehandla gjerdestolpar av malma furu.»

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Kopi av saksprotokoll frå møtet er vedlagt.

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn v/Thomas Rødstøl

Statskog v/Hilde Hammer

Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen

Lom kommune

Kjell Gaukstad

Statsforvalteren i Innlandet

Rolv Kjeka

Finndalen fjellstyre

Mari Melbø Rødstøl

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/6775-2

Saksbehandlar: Kristine Sørleie

Dato: 25.06.2021

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	30/2021	02.07.2021

Innstilling frå forvaltar

Med heimel i verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde, § 3, pkt. g) og h), får Trond Elda dispensasjon til å rydde vegetasjon og gjerde inn nytt beiteareal på 18 daa, saman med eksisterande beiteareal, fnr.71, på Vangen.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Arealet skal ryddast gradvis for vier, småbjørk og einer, og kan beitekultiverast. Bruk av kunstgjødsel skal unngåast, slik at ein får etablering av naturengartane som preger naturbeitemarka i seterområdet.
- Arealet på ca. 18 daa skal gjerdestol inn saman eksisterande inngjerda beiteareal, f.nr. 71 og 74.
- Gjerdet skal vera av same tradisjonelle gjerdetype som på eksisterande seterkve. Tradisjonelle gjerdetypar som stakitt, eller nettinggjerde med treplank øvst på gjerdet kan brukast.
- I samsvar med skjøtelsesplan for Finndalen landskapsvernområde, skal gamle gjerdestolpar brukast opp att ved inngjerding. Gamle gjerdestolpar med forekomst av verdifulle lavarter som furusotbeger og vanleg sotbeger skal bevarast i seterområdet. Alternativt skal det brukast nye ubehandla gjerdestolpar av malma furu.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Reinheimen - 02.07.2021

Samrøystes som innstillinga.

Vedtak

Med heimel i verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde, § 3, pkt. g) og h), får Trond Elda dispensasjon til å rydde vegetasjon og gjerde inn nytt beiteareal på 18 daa, saman med eksisterande beiteareal, fnr.71, på Vangen.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

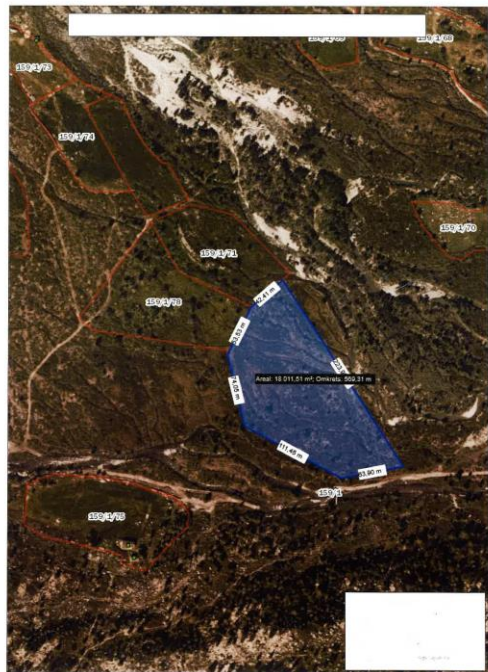
- Arealet skal ryddast gradvis for vier, småbjørk og einer, og kan beitekultiverast. Bruk av kunstgjødning skal unngåast, slik at ein får etablering av naturengartane som preger naturbeitemarka i seterområdet.
- Arealet på ca. 18 daa skal gjerdestol inn saman eksisterande inngjerda beiteareal, f.nr. 71 og 74.
- Gjerdestol skal vera av same tradisjonelle gjerdestoltype som på eksisterande seterkve. Tradisjonelle gjerdestolpar som stakitt, eller nettinggjerdestol med treplank øvst på gjerdestol kan brukast.
- I samsvar med skjøtselsplan for Finndalen landskapsvernområde, skal gamle gjerdestolpar brukast opp att ved inngjerdestol. Gamle gjerdestolpar med forekomst av verdifulle lavarter som furusotbeger og vanleg sotbeger skal bevarast i seterområdet. Alternativt skal det brukast nye ubehandla gjerdestolpar av malma furu.

Dokument i saka

- E-post frå Finndalen fjellstyre 09.06.21, med søknad frå Trond Elda om etablering av nytt beiteareal
- Vedtak i Finndalen fjellstyre, 21.04., sak 6/21
- Skjøtselsplan for Finndalen lvo, MU2019-17

Saksopplysningar

Trond Elda er festar av Øygardsætre, fnr. 75, og areal med fnr. 74, på Vangen i Finndalen landskapsvernområde. Han har søkt Finndalen fjellstyre om å få utvist eit nytt beiteareal på Vangen for inngjerdestol. Bakgrunn for søknaden er driftsmessige behov, da han har auka mjølkeproduksjon, bygd opp ei ammekubesetning og har ei besetning med sau. Dyra går stort sett op utmarksbeite, men det er behov for tilstrekkeleg inngjerda beiteareal i løpet av beitesesongen for å ha kontroll på dyra, særleg på hausten når det og vert stilt krav om tidleg sanking. Trond Elda har også fått tilbod om å overta to beitekveer frå Rolv Kjekka med f.nr.71, på totalt 13 daa, som grenser inntil Elda sitt beiteareal med fnr. 74.

Finndalen fjellstyre behandla saka 21.04.21, og har saman med Statskog utvist det nye beitearealet 08.06.21, som flyfoto over viser. Endeleg kartforretning blir ikkje gjort før nasjonalparkstyret har behandla søknaden etter verneforskrift.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har delegert forvaltningsmyndigheit for Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde og naturreservat i medhald av naturmangfaldlova § 62 og nasjonalparkstyret sine vedtekter, sist revidert 01.03.2020.

Søknaden er vurdert i samsvar med:

- Forskrift for Finndalen lvo, 24.11.2006
- Forvaltningsplan for Reinheimen, 2010
- Naturmangfaldlova, 2009

Verneformål – forskrift

Formål § 2:

Formålet med Finndalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit eigenarta og vakkert natur- og kulturlandskap, der verdifullt setermiljø, vegetasjon og kulturminne utgjer ein vesentleg del av landskapet sin eigenart.
- ta vare på leveområde og trekkområde for villreinen, og anna biologisk mangfald som pregar landskapet.
- ta vare på geologiske førekomstar og landskapsformer.
- ta vare på vakker og særpreget vassdragsnatur.

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Finndalen landskapsvernområde er jf. § 3, pkt. 1.1 verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter. Med dei unntaka som følgjer av forskrifta punkt 1.2. og 1.3. er det forbod mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygningar eller anlegg og andre faste eller midlertidige innretningar, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemmingar, inngjerding av utmarksareal, oppdyrking og beitekultivering, treslagsskifte, drenering og annan form for tørrelegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftleidningar, bergverksdrift og annan form for grave-, sprengings- eller borearbeid, sprøyting med kjemiske middel, plassering av campingvogner og bubilar, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstiar, forureining og forsøpling. Kulturminne skal vernast mot skade og øydelegging. Opplistinga er ikkje uttømmende.

Forvaltningsplan

Oppattaking og nydyrking § 3, pkt 1.3, g

Etter søknad kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til nydyrking og etablering av nyekultarbeiter. Ved søknader om oppattdyrking og nydyrking skal det gjerast greie for følgjande forhold:

Tiltaket sin verknad på landskapet når det gjeld inngrep i andre landskapselement, eksponering og innsyn og biologisk mangfald

Om det er vurdert alternative areal

Om det finst tilgjengeleg jord til leige eller for kjøp

Viss ein brukar har jordbruksareal der det er registrert kulturminne eller vatningsanlegg som er til ulempe for drifta, skal dette tale til fordel for søknad om nydyrking.

Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til opning av nye innlegg der det blir gjort beitekultivering i form av risknusing og gjødsling.

Gjerde- og sanketrøer § 3, pkt 1.3, h, jf 1.2, a.

Etter søknad kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til gjerding i utmark i den grad det er nødvendig for landbruksdrifta eller skjøtsel av kulturlandskapet. Gjerding skal kunne skje med tradisjonelle gjerdetypar som skigard, stakitt, steingjerde eller einergjerde. Det skal også kunne nyttast nettinggjerde eller straumgjerde.

Sanketrøer bør plasserast innåt anna inngjerd område.

Det blir ikkje opna for å gjerde inn hytter og buer.

Naturmangfaldlova

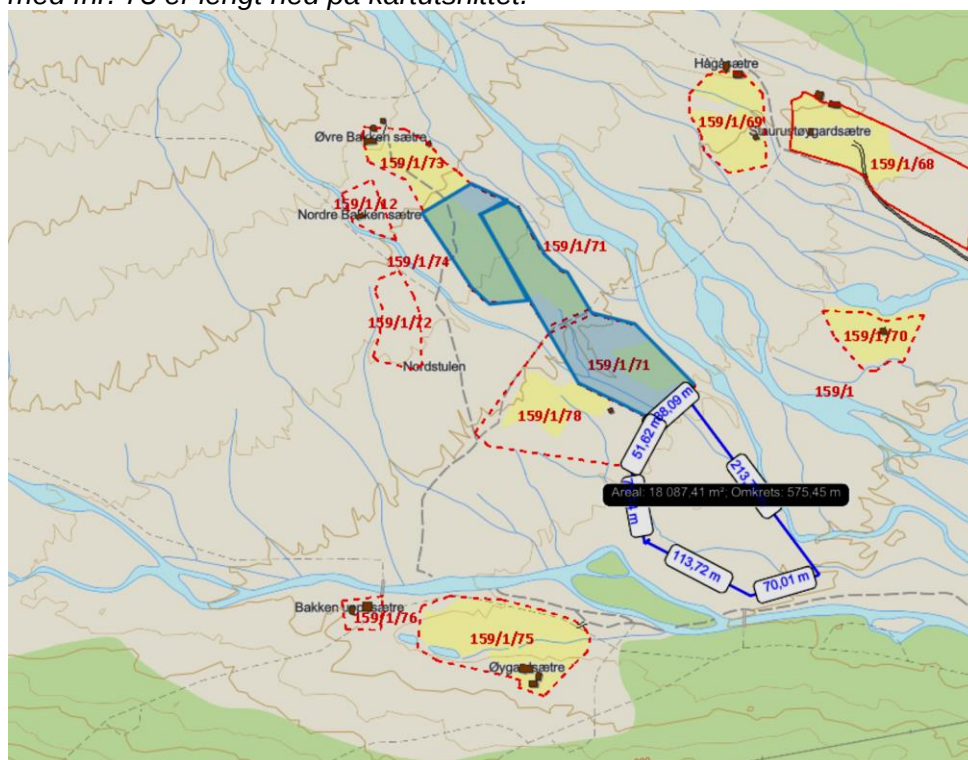
Omsynet til verneverdiane i området er vurdert, særleg i forhold til landskap, dyreliv og friluftsliv, jf. verneforskrifta § 2 og naturmangfaldlova §§ 1 (Formål), 4 og 5 (forvaltningsmål for naturtypar, økosystem og artar) samt § 7 (prinsipp for å ta offentleg avgjerd), jf. § § 8-12 (kunnskapsgrunnlaget og miljørettslege prinsipp).

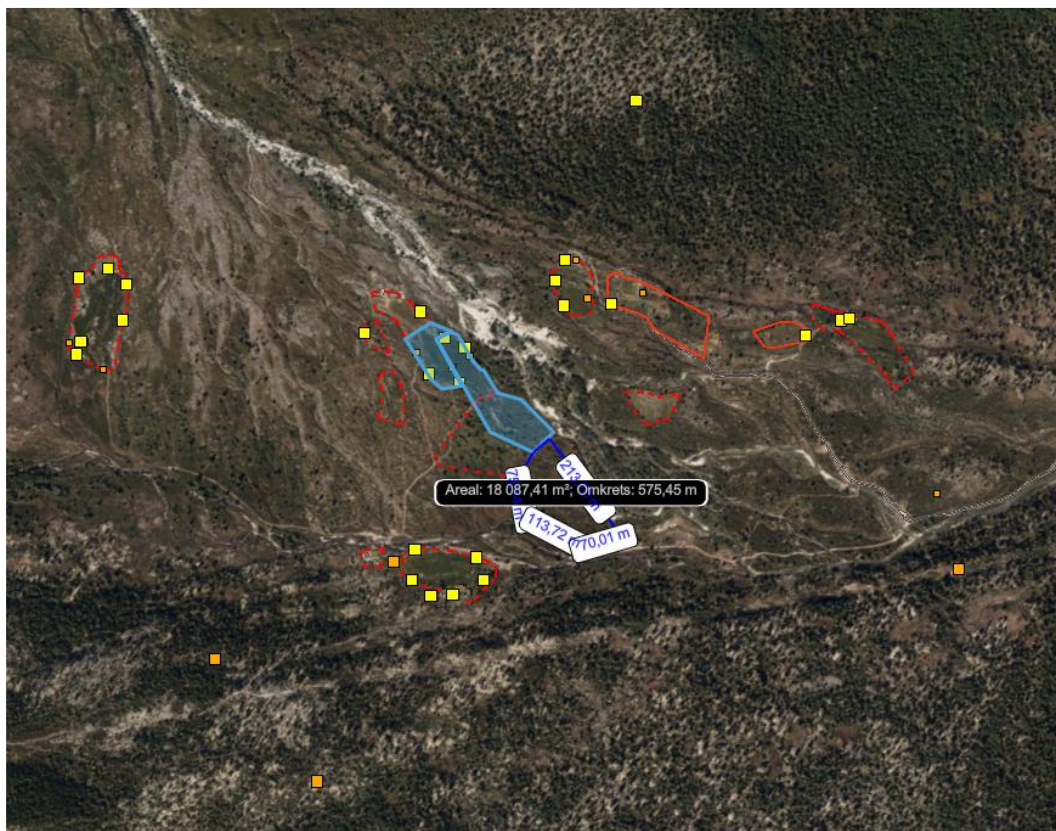
Vurdering

Trond Elda har Øygardsætre (159/1/75) på Vangen, ca. 900 meter over havet. Setra ligg på sørsida av Finna elv og Råkå elva. I tillegg har søkjar tilleggsarealet med fnr. 74 nord for Finna. Setrene på Vangen er i stor grad påverka av Råkå elva som har ei særleg aktiv elvevifte som har mange små og store flomløp som pregar landskapet kring setrene. Området er elles prega av lang tids bruk og vegetasjonen består av furu, einer, vier og gras som botnvegetasjon. I Seterområdet er det også furu som no ber preg av attgroing. Foto under viser vegetasjon på det nye arealet.

I kartet under er omsøkt tilleggsareal samt eksisterende beiteareal markert. Øygardsætre med fnr. 75 er lengt ned på kartutsnittet.

Flyfoto gir oversikt over eksisterende beiteareal og nytt areal, samt registrering av furusotbegerlav på Vangen.

Arealet det er søkt om å gjerde inn, ligg inntil eksisterende seterkvve, med f.nr. 71, som søkjar skal ta over.

Kunnskapen om området er god. I Skjøtselsplan for Finndalen landskapsvernområde, Rapport MU 2019 – 17, står følgjande om Vangen:

På Vangen er flere setrer og setervoller som ligger spredt utover ei elvevifte som er skapt der Råkååi, Låkkra, Tronga og Finna renner sammen. Av i alt 9 setrer hører 7 til gårdar i Skjåk og 2 til gårdar i Lom. Før Storofsen i 1789 lå alle setrene på Vangen nord for Råkååe. Etter flommen ble alle setrene unntatt Me-Ramstadsætre og Øvre Bakken sætre flyttet til sørsida av elva. Setringa opphørte på Vangen i 1942, og seterkvvene blir i dag beitet.

På Vangen er det en blanding av finkornede elveavsetninger og morenemasser med grovere substrat/kornstørrelser. Setergrenda har en blanding av overflatedyrket mark med kultureng, gammel slåttemark og naturbeitemark.

Setrene ligger mer spredt på Vangen, med boreal hei og fjellhei imellom samt noe fjellbjørkeskog langs Råkååe. Seterkvvene har i større grad enn på Breistulen og Sterringen semi-naturlig eng (T32), for det meste intermediær og svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg, mens det er noen få og små arealer med oppdyrket varig.

På Staurustøygardsætre er det intermediær tørreng med mindre hevdpreg (T32-C-13) og noe svakt kalkrik tørreng med mindre hevdpreg (T32-C-15), mens det på nabosætra Hågåsåtre er intermediær

eng med klart hevdpreg (T32-C-4) og svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg (T32-C-16), samt et mindre areal med oppdyrket varig (T45-C-1).

Oppdyrket varig utgjør størsteparten av arealet med kulturmark på På Øvre Bakken sætre, men det er også svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg eller svakt preg av gjødsling på deler av setervollen, i tillegg til en del intermediær eng med klart hevdpreg. I nedre del av setervollen her går det over til fukteng og kildepreget myr.

Me-Ramstadsætre har intermediær tørreng med klart hevdpreg eller svakt preg av gjødsling (T32-C-14) og små arealer med svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg, i tillegg til en del oppdyrket varig eng (T45-C-1). På Øygardsætre er det både oppdyrket varig eng, semi-naturlig myr og intermediær eng med mindre hevdpreg og klart hevdpreg.

Beitetrykket er betydelig lavere på Vangen enn på Sterringen og Breistulen. Særlig viser dette seg på utmarksarealene, og det er nesten ikke naturbeitemark utenfor inngjerdede områder i setergrenda. På kveene varierer beitetrykket naturlig nok mer, og i hovedsak er det moderat og godt tilpasset beiteressursene.

Når det gjeld rødlistede lav i seterggrendene i Finndalen er dei kartlagt i 2020 av Miljøfagleg utredning. I Rapport MU2021-22 er det gjeve råd om å ta vare på forekomsten av dei rødlistela lavartane; furusotbeger og vanleg sotbeger, ved å gjenbruke furutømmer og furustolpar ved utskifting av gjerder, som vist på foto t.h. I tillegg er det tilrådd å sette opp att gamle furustolpar som har blitt liggjande på marka, da markfuktigheit gjer at artane forsvinner.

Seterområda i Finndalen har vore i bruk langt attende i historisk tid og bruken har endra seg relativt lite. Med inngjerding av meir beiteareal som det er søkt om, vil ein få eit samanhengande større areal med meir konsentrert beiting, og legge til rette for etablering av naturengartane som pregar naturbeitemarka i seterområdet. Ved å overta fnr. 71 vil ein og kunne oppretthalde beitetrykket her som og kan gje eit rikare artsmangfald. Økosystembelastninga er såleis liten og tiltaket kan vere positivt om artsmangfaldet viser seg å rikare totalt på areala.

Kunnskapsgrunnlaget i området er godt jf. naturmangfaldlova § 8, og fordelene med tiltaket er stor og ulempene små. Utviding og inngjerding av nytt beiteareal er knytt til driftsmessige behov i landbruket, og er til fordel for verdiane i landskapsvernområdet. Vilkår vil og kunne bøte for eventuelle ulemper.